

ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

QUESTIONS OF MEDICAL EDUCATION

УДК 616-089

Т.В. Шайченко
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м.Полтава

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навантаження не має ґрунтуватись виключно на контактних годинах. Воно охоплює усі види навчальної діяльності, необхідного для досягнення очікуваних результатів включно з часом витраченим на: самостійну роботу, обов'язкову виробничу практику, підготовку для оцінювання, час необхідним на власне оцінювання. Визначення навантаження має постійно регулюватися через моніторинг та зворотний зв'язок з студентами (відгук студентів через анкетування). Усі ці інструменти, а також застосування кредитно-модульної системи організації навчального процесу, наблизить нашу державу до вступу її у Європейській освітній простір.

Ключові слова: кредитно-трансферна система, Болонський процес.

Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС) є кредитною системою вищої освіти, що використовується в Європейському просторі вищої освіти, включаючи усі країни, що входять до Болонського процесу. Більшість країн Болонського процесу законодавчо закріпили застосування ЄКТС у своїх системах вищої освіти [1-3].

Серед головних цілей Болонського процесу є:

- Створення системи кредитів як відповідного засобу для сприяння якомога ширшій мобільності студентів;
- Кредити ЄКТС є ключовим елементом Болонської рамки кваліфікацій, сумісної з Європейською рамкою кваліфікацій – «навчання впродовж життя»;
- Відповідно до Болонської рамки кваліфікацій перший та другий цикли мають власні діапазони кредитів. Відповідно кредити ЄКТС використовуються для визначення національних рамок кваліфікацій вищої освіти, які можуть містити детальніший національний розподіл кредитів;
- ЄКТС допомагає вищим навчальним закладам досягти забезпечення якості. У деяких країнах ЄКТС є обов'язковою для акредитації програм або кваліфікацій вищої освіти.

ЄКТС все більше використовується навчальними закладами в інших частинах світу, відіграє певну роль у зростаючому глобальному вимірі Болонського процесу. Ці цілі обговорені і затверджені у вигляді рекомендацій Європейського парламенту і Ради Європи із створення Європейської рамки кваліфікацій навчання.

До ключових особливостей європейської кредитно-трансферної системи ми відносимо те, що: ЄКТС – це орієнтована на особу, що навчається система накопичення і трансферу кредитів, яка ґрунтується на прозорості результатів навчання і навчального процесу. Її метою є сприяння плануванню, об'єктивного оцінювання, визнанню та підтвердженню кваліфікацій та навчальних модулів, а також сприянню мобільності студентів [3-5].

Кредити ЄКТС ґрунтуються на навчальному навантаженні, необхідного для досягнення очікуваних результатів навчання. Результати навчання описують те, що, як очікується, має знати, вміти робити студент, після успішного закінчення навчання. Вони пов'язані з дескрипторами рівнів національних і європейських рамок кваліфікацій. 60 кредитів ЄКТС відповідають навчальному навантаженню повного року формального навчання і асоційованим результатам навчання. Навантаження студента становить від 1500 до 1800 годин на навчальний рік, один кредит відповідає 25-30 годинам роботи.

Серед особливостей застосування кредитів ЄКТС є те, що кредити призначаються кваліфікаціям, або навчальним програмам в цілому, а також їх навчальним компонентам (модулі, навчальні курси, науково-дослідна робота, виробничі практики та інше). Кількість кредитів, що призначається кожному компоненту, визначається на основі його вагомості в обчисленні навантаження студента, необхідного для досягнення результатів навчання у формальному контексті. Вони призначаються лише окремим студентам після завершення навчальної діяльності.

Кредити можуть накопичуватися з метою отримання кваліфікацій за рішенням навчального закладу, присвоєні з однієї програми, можуть бути перенесені на іншу програму, запропоновану тим самим або іншим навчальним закладом. Цей трансфер можливий лише тоді, якщо заклад, що присвоює кваліфікацію, визнає кредити і відповідні (асоційовані) результати навчання. Заклади-партнери мають заздалегідь погодити визнання періодів навчання та кредити ЄКТС. Перенесенню (трансферу) та накопиченню кредитів сприяє використання

ключових документів ЄКТС (каталог курсу, апікаційна форма студента, угода про навчання, академічна довідка, додаток до диплому).

Європейська кредитно-трансферна система це система, орієнтована на особу, яка навчається, тому, що вона допомагає навчальним закладам перемістити центр уваги у розробці програм з традиційного підходу, орієнтованого на викладача, на підходи, які задовольняють потреби і очікування осіб, що навчаються. За традиційних підходів, орієнтованих на викладача, предметні вимоги, знання і навчальний процес як такі вважалися основними складовими освітніх програм, а навчання, орієнтоване на особу, яка навчається, ставить навчання в центр розробки та способу виконання навчальних програм, та надає особам, які навчаються більший вибір, щодо змісту, способів, темпів та місця навчання. Це так званий студентоцентризований підхід до навчання. За такого підходу роль навчальних закладів полягає у заохоченні та підтримці тих, хто навчається, при формуванні ними власних траєкторій навчання та допомозі їм виробити власні стилі та досвід навчання. Застосовуючи результати навчання та навчальне навантаження у розробці та виконанні навчальних програм, ЄКТС допомагає поставити особу, що навчається, в центр освітнього процесу. Призначаючи кредити освітнім компонентам, вона сприяє створенню гнучких траєкторій навчання.

Більш того, ЄКТС разом із рамками кваліфікацій, що ґрунтуються на результатах навчання встановлює тісніший зв'язок між освітніми програмами та вимогами ринку праці через використання результатів навчання, покращуючи обізнаність студента. Заохочує до ширшого доступу та участі у навчанні впродовж життя, роблячи програми гнучкішими і сприяючи визнанню попередніх досягнень. Сприяє мобільності всередині навчального закладу або країни, між навчальними закладами, між країнами, а також між різними напрямками освіти та контекстами навчання.

Європейська кредитно-трансферна система найтіснішим чином пов'язана з результатами навчання. Вона описує те, що і як очікується, має знати, розуміти чи вміти робити студент після успішного закінчення процесу навчання. Результати навчання – це твердження, які можна перевірити, про те, що студент, який отримав певну кваліфікацію або завершив певну програму чи окремий її компонент, як очікується, має знати, розуміти та бути здатним виконувати. Як такі вони підкреслюють зв'язок між викладанням, навчанням і оцінюванням. Твердження про результати навчання звичайно характеризуються використанням дієслів активного стану, що позначають знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання. Використання результатів навчання робить цілі навчальних програм чіткішими, зрозумілими для студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін. Полегшують порівняльність кваліфікацій та сприяють визнанню навчальних досягнень. В ЄКТС формулювання результатів навчання є основою послідовною оцінки навантаження і, отже, присвоєння кредитів. Розробники освітніх програм встановлюють профіль кваліфікації та очікуванні результати навчання, а кредити ЄКТС допомагають їм бути реалістичними, щодо необхідного навантаження та розумно вибирати стратегії навчання, викладання та оцінювання. [6,7].

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Твердження про результати навчання компонентів програм завжди мають супроводжуватись зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання для присвоєння кредитів, що дасть можливість стверджувати чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння і компетенції.

Серед основних підходів до оцінювання результатів навчання є: порогові твердження - визначають мінімальні вимоги для отримання кваліфікації; референтні опорні точки - описують типові вимоги, що визначають очікуваний рівень досягнень успішних осіб, що навчаються. Твердження про результати навчання мають чітко визначати, яка з цих дефініцій використовується. Підходи, які ґрунтуються на результатах навчання, дають можливість оцінити знання, навички, та компетенції у навчальних контекстах, присвоїти кредити і визнати їх з метою присвоєння кваліфікації.

У рамці кваліфікацій (Болонська рамка) результати навчання трактуються як загальні результати навчання. Вона ґрунтується на «Дублінських дескрипторах» які містять загальні твердження про типові очікування або рівні компетенції, щодо навчальних досягнень та умінь пов'язаних з Болонськими циклами. Європейська рамка кваліфікацій – «навчання впродовж життя» натомість розрізняє знання, навички та компетенції і користується такою дефініцією: «компетенція означає доведену здатність використовувати знання, вміння, в робочих чи навчальних ситуаціях задля професійного чи особистісного розвитку»

Важливим інструментом у європейській кредитно-трансферній системі є «тjunінг», або процес налаштування освітніх структур в Європі. «Тjunінг» уможливило чітке розмежування між результатами навчання та компетенціями для визначення різних ролей учасників навчального процесу: викладачів та студентів. Компетенції у «тjunінг» являють собою динамічне поєднання знання, розуміння, вмінь та ставлень і поділяються на предметно-специфічні та загальні. За проектом «тjunінг» результати навчання вказують на рівень компетенцій студентів і формуються викладацьким складом.

Невід'ємною складовою європейська кредитно-трансферна система є її рівні і дескриптори рівнів. Результати навчання пов'язані з дескрипторами рівнів національних і європейських рамок кваліфікацій. Європейська та національні рамки кваліфікацій ґрунтуються на узгоджених дескрипторах рівнів при цьому результати навчання і кредити пов'язані з цими рівнями. В Болонській рамці дескриптори циклів узгоджені з результатами навчання і діапазонами кредитів. Дескриптори Болонських циклів відомі як «дублінські дескриптори». «Дублінські дескриптори» надають загальні твердження про типові очікування, щодо досягнень та умінь, пов'язаних з кваліфікаціями, які представляють закінчення кожного з Болонських циклів. Вони не

представляють порогові або мінімальні вимоги і не є вичерпними. Схожі або еквівалентні характеристики можуть бути додані або замінені і мають визначати природу всієї кваліфікації. Діапазони кредитів ЄКТС це кваліфікації першого Болонського циклу (охоплюють 180-240 кредитів). Діапазони кредитів встановлені на рівні 60 кредитів, які відповідають навчальному навантаженню повного академічного року. Національні рамки кваліфікації дозволяють навчальним закладам структурувати кваліфікацію та регулювати просування за допомогою кваліфікації.

Кваліфікації другого Болонського циклу (охоплюють 90-120 кредитів). Кредити завжди описуються рівнем на якому вони присвоюються на основі результатів навчання програми або компонента. Кредити які присвоєні на відповідному рівні можуть накопичуватись для кваліфікації. Відповідні рівні визначаються національними і інституційними правилами прогресії, ЄКТС і навчальним навантаженням.

Навантаження

Навантаження не має ґрунтуватись виключно на контактних годинах. Воно охоплює усі види навчальної діяльності, необхідного для досягнення очікуваних результатів включно з часом витраченим на: самостійну роботу, обов'язкову виробничу практику, підготовку для оцінювання, час необхідним на власне оцінювання. Визначення навантаження має постійно регулюватися через моніторинг та зворотний зв'язок з студентами (відгук студентів через анкетування). Усі ці інструменти, а також застосування кредитно-модульної системи організації навчального процесу, наблизить нашу державу до вступу її у Європейській освітній простір.

Література

1. Актуальні питання підготовки медичних та фармацевтичних фахівців у контексті Європейської освітньої інтеграції: матеріали навчально-наукової конференції / за ред. В.В.Пішака, Ю.Т.Ахтемійчука. -Чернівці, 2009.-192 с.
2. Довідник користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС)/За ред.І.І.Бабина.-Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009.-128 с.
3. Вища освіта в контексті Болонського процесу: збірник матеріалів міжнародної науково-методичної конференції / за ред. В.О.Оніщенко, В.А.Пашинського, О.М.Ніколенка.-Полтава: АСМІ, 2008.-544 с.
4. Віткін Л.М. Місце України у світовій та європейській якості/ Стандартизація, сертифікація, якість – 2008.-№3(18).-С-43-49.
5. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейській простір вищої освіти. - Київ: Політехніка, 2006.- 433 с.
6. Лазоришенець В.В. Якість медичних кадрів – стратегічний напрям розвитку галузі//Актуальні питання підготовки медичних та фармацевтичних фахівців у контексті Європейської освітньої інтеграції: матеріали навчально-наукової конференції /за редакцією В.П.Пішака, Ю.Т.Ахтемійчука.-Чернівці, 2009.-с.3-4.
7. Банчук М.В.Проблеми кадрового забезпечення галузі // Актуальні питання підготовки медичних та фармацевтичних фахівців у контексті Європейської освітньої інтеграції: матеріали навчально-наукової конференції /за редакцією В.П.Пішака, Ю.Т.Ахтемійчука.-Чернівці, 2009.-с.5-6.

Реферат

ЕВРОПЕЙСКАЯ КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНАЯ СИСТЕМА И ЕВРОПЕЙСКОЕ ПРОСТРАНСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Шарбенко Т.В.

Нагрузка не должна основываться исключительно на контактных часах. Она охватывает все виды учебной деятельности, необходимые для достижения ожидаемых результатов включительно со временем, потраченным на: самостоятельную работу, обязательную производственную практику, подготовку для оценивания, время необходимое на собственное оценивание. Определение нагрузки должно постоянно регулироваться через мониторинг и обратную связь со студентами (отзыв студентов через анкетирование). Все эти инструменты, а также применение кредитно-модульной системы организации учебного процесса, приблизит наше государство к вступлению в Европейской образовательное пространство.

Ключевые слова: кредитно-трансферная система, Болонский процесс.

Стаття надійшла 15.11.2010 р.

EUROPEAN CREDIT-TRANSFER SYSTEM AND EUROPEAN SPACE OF HIGHER EDUCATION

Sharbenko T.V.

Loading must not be based exceptionally on contact watches. It engulfs all of types of educational activity, necessary for achievement of the expected results inclusive in course of time, spent on: independent work, obligatory production practice, preparation for an evaluation, time necessity on an own evaluation. Determination of loading must be constantly regulated through monitoring and feed-back with students (review of students through a questionnaire). All of these instruments, and also application of the credit-module system of organization of educational process, will approach our state to the entry in European educational space.

Keywords: credit-transfer system, Bolonskiy process.